

Amaliya DADAŞOVA
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin
Quba Filialının əməkdaşı

May 2025-ci il. Quba şəhəri.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Quba filialında Azərbaycan Dünyası Beynəlxalq Əlaqələr Mərkəzinin təşəbbüsü ilə Türkiyənin İstanbul və Albanıyanın Tirana şəhərlərində nəşr edilmiş yazıçı, professor Etibar Babayev və yazıçı-jurnalist Seyfulla Türksöyün qələmə aldıkları "Xatirələr işığında Heydər Əliyev" kitabının təqdi-matı keçirilir.

Tədbirdə ADPU-nin Quba filialının direktoru, fizika elmləri doktoru, professor Yusif Aliyev, Quba Rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının müavini Səidə Abbasova, Azərbaycan Dünyası Beynəlxalq Əlaqələr Mərkəzinin prezidenti, Əməkdar incəsənət xadimi, filologiya elmləri doktoru, yazıçı-publisist Yasif Nəsirli, "Şöhrət" ordenli Xalq rəssamı, Prezident təqaüdcüsü, professor Arif Hüseynov, Respublika Ağsaqqallar Şurasının üzvü, hüquq elmləri doktoru İbrahim Quliyev, Ulu Öndər Heydər Əliyevin şəxsi fotoqrafı Rafiq Bağirov və Əməkdar jurnalist, kitabın müəlliflərindən biri, yazıçı, ATV kanalının prezidentinin müavini Etibar Babayev çıxış edirlər.

...Mən həyat dəqiqələri deyim, siz tədbir fikirləşin. İnsan bu qədərmi özünü 30 il geriye çəkə bilər? Özünü 30 il öncə olmuş bütün hadisələrdə iştirak etmiş kimi hiss edə bilər? Mən yaşadım, mən hiss etdim.

Tədbiri giriş sözü ilə açan filialın direktoru Yusif Aliyev və ondan sonra çıxış edənlər Ulu Öndərin həyat və fəaliyyətindən, onun tarixdə bu rəxdiği silinməz izindən danışirlar.

Vaxtilə Ulu Öndər Heydər Əliyevlə birgə işləmiş Respublikanın tanınmış ziyalılarının bu dahi şəxsiyyətlə bağlı danışdıqları maraqlı əhvalatları, onun həyat səhifələrindən bəhs edən söhbətləri həddindən ziyadə maraqlıdır və tədbir iştirakçılarını yeni məlumatlar əldə etməyə və sanki bu böyük insanı daha da yaxından tanımağa sövq edir. Natiqlər danışdıqca dillərindən süzülən sözlər qəlbimə toxunurdu. "Heydər Əliyev irsi" deyiləndə əzbərlədiyim cümlələr gəlib keçirdi gözümün önündən.

Gələn qonaqların sadəlikləri tədbirdə xüsusi bir atmosfer yaradır.

Lakin məlum olur ki, natiqlər, sən demə, bir vaxtlar Heydər Əliyevlə çiyin-çiyinə çalışmış insanlardır. DTX-nin yüksək rütbəli zabiti, SSRI-nin fəxri çekisti, Yasif Nəsirli öz xatirələrini iştirak-

çılarla bölüşür. O, danışdıqca mənə elə gəlirdi ki, sanki Heydər Əliyevin özü də zalda mənimlə birgə idi. Bir əhvalat isə həтта mənə gülümsəməyə vadar etdi. Yasif müəllimin öz dilindən eşitdim bu əhvalatı.

"1969-cu ilin yay günləri idi. Bakıda havalar çox isti keçirdi. Məni Partıyanın Mərkəzi Komitəsinə işə gö-türmək üçün Heydər Əliyev qəbul etməli idi. Geyimim birinci Katibin qəbuluna get-

mək üçün uyğunsuzdu. Evim də mikrorayonda idi. Şəxsi avtomobilim olmadığından ictimai nəqliyyatda evə gedib qayıtmağıma vaxt yox idi. Mən təcili qəbula getməli idim. Gecikə bilməzdim. Mərkəzi Komitənin binasına daxil oldum. Bilirdim ki, Heydər Əliyevin məruzəçisi işləyən şəxs, vaxtilə mənimlə birlikdə komsomolun Mərkəzi Komitəsində çalışmış Turaldır. Çox səmimi münasibətlərimiz var idi. Məndən daha cüssəli və canlı olsa da pencəyini alıb geydim. Başqa birisindən də qalstuk alıb taxdım. Pencə əynimə çox böyükdü. Buna görə özümü narahat hiss edirdim. Heydər Əliyevin iş otağına daxil olanda onun üzündə çox səmimi bir təbəssüm gördüm. Salamlaşandan və mənə oturmağı təklif edəndən sonra bildirdi ki, "İstəyirəm səni Mərkəzi Komitəyə işə qəbul edim. Necə baxırsan? Yəni də etiraz etməyəcəksən ki?" (Bu ona işarə idi ki, bir müddət öncə Təhlükəsizlik Komitəsinə işə dəvət edilərkən mən etirazımı bildirmişdim). Cavab verdim ki, "Xeyr, yoldaş Əliyev, etiraz etməyəcəm, əksinə mən çox şadam və bu etimada görə Sizə minnətdaram." Bu sözdən sonra yenidən gülümsündü və məndən soruşdu:

- De, görüm bu nə pencəkdir geymişən?

Hər şeyi olduğu kimi ona danışdım. O, düz mənə gözlerimin içinə baxıb dedi:

- Get və çalış ki, həmişə öz pencəyini geyinəsən!

- Baş üstə, - deyib otaqdan çıxdım."

Yasif Nəsirlinin bu xatirəsi bütün zalı səmimi gülüşə sövq etdi. O, həтта sözünü yarımçıq qoyub bizə üzünü tutaraq söylədi: "Elə bilirdiz onunla deyib gülə bilməzdik? O, çox səmimi, incə yumorlu bir insan idi"...

Yasif Nəsirli Heydər Əliyevdən danışarkən gözünün içi parıldayırdı. Bu hal mənim gözümdən qaçmadı. Bəli, xoş xatirələr unudulmur, əksinə onları xatırlayarkən insan o anları yenidən

yaşayır. Tədbirdə sanki mən də o duyğuları keçirdim.

O hissləri uşaq vaxtı xorda oxuyarkən "Heydər xalqım deyəcək, xalq Heydər söyləyəcək" kəlməsində səsimin titrəyişində hiss etmişdim.

Yasif Nəsirli sözünü bitirdikdən sonra auditoriyaya sual verdi "Yorucudur?" Hamı bir səslə "Xeyr, davam edin" dedi. Çünki hər deyəndə nəşib olmur Heydər Əliyevlə işləmiş insanın xatirələrini dinləmək, onu canlı görmək. Nətiq sözünü bitirib kürsüdən düşərkən bir məyusluq hissi keçirdim. Sanki bir daha Heydər Əliyev haqqında eşitməyəcəm, bir daha belə canlı anılar duymayacam.

Lakin bu uzun sürmədi. Belə ki, kürsüyə bir zamanlar Heydər Əliyevin şəxsi fotoqrafı olmuş Rafiq Bağirov dəvət edildi. Bu, bilirsiz nə deməkdir? Təsəvvür edin ki, bu şəxs Ulu Öndərin həyatının müxtəlif anlarını fotolarla həkk etmişdir. O, danışarkən şəxsən çekdiyi fotoları zəlin ekranında nümayiş etdirirdi. Hər şəkil xatirəsini isə sanki indi baş verimşi kimi danışdı. Çox həyəcanlı idi. Bəlkə o, da mənə kimi Ulu Öndərin sanki zalda olduğunu duyurdu. Danışdığı xatirələrdən birində isə olmanın qorxu hissi keçirdiyini etiraf etdi. "Şəkillər səfərlərdə çekilirdi. O zamanlar lentə baxmaq mümkün deyildi. Onlar mütləq studiyada çap olunmalı idi. Bilirsiz, bu necə məsuliyyətlidir? Fotolar yaxşı çıxmaya da bilirdi." Mən özümü onun yerində gördüm. Bu ən böyük həyəcanım olardı. Amma o,

dahi şəxsiyyətin şəkillərini nəinki çekir, həтта Heydər Əliyevin hisslərini əbədləşdirməyə çalışırdı... Kürsüdən düşərkən direktorumuz professor Yusif Aliyev "bu şəkilləri bizə də hədiyyə edərsiniz..." söylədi. Rafiq müəllim isə gülümsəyərək, başını yellədi. Son cümləsi də diqqətimi çekdi: "Mən burada sizin Heydər Əliyev lektoriyasında Ulu Öndərin şəkillərini gördüm. İnsan öz əsərlərini görəndə çox sevinir, qürurlanır." Bu fikir çox mənalı idi mənim üçün.

Sonda çıxış edən professor Etibar Babayev isə "Xatirə işığında Heydər Əliyev" adlı kitabının yazılması prosesindən, dünyanın tanınmış insanların Heydər Əliyev haqqında xatirələrinin kitabda yer aldığından danışır. Etibar müəllimin söylədikləri çox səmimi, həddən artıq maraqlı söhbətlərdir. Dünya siyasətində, tarixində, elm və mədəniyyətinə mühüm rol oynamış insanların Azərbaycanın dahi şəxsiyyəti Heydər Əliyev barəsində dedikləri hamımız üçün önəmlidir. Bu bir tarixdə və bu tarixdə silinməz iz qoymuş dahinin həyatıdır.

Bütün fikirlərimi toplusam da Heydər Əliyevdən danışarkən, cümlələr nöqtə istəməz, vergüllər sayını artırmaqdan bezməz. Mən bu dəyərlə şəxsiyyətlərə qulaq asdıqca həyatını xalqına həsr etmiş Ulu Öndəri görür və onun, həqiqətən, dahi olduğuna inanıram.

Heydər Əliyev uca bir dağa bənzəyir. Bu dağdan uzaqlaşdıqca onun əzəməti və qüdrəti daha da aydın görünür. Ulu Öndərin həyatı və fəaliyyəti də belədir. Mən onun haqqında kitablarda oxumuş, telekanallarda görmüşəm. Onun qüdrətinin nə qədər böyük olduğuna əmin olmuşam. Amma Ümummilli lider Heydər Əliyevi bu qədər yaxından görüb, onunla söhbət edən şəxsiyyətlərə bəlkə bir daha rast gəlməyəcəm. Bu mənim həyatımın ən gözəl şansları idi, yaşadım, gördüm, duydu...

Son olaraq demək istərdim ki, araşdırma apardığım zaman Ulu Öndərin gəncliyində bir arzusu olduğunu - memar olmağı istəyini öyrəndim. Doğrudur, o peşəkar memar ola bilmədi. Lakin həyatının ən ali siyasi memarı oldu. O siyasi memar ki, Onun "şah əsəri" müstəqil, qüdrətli Azərbaycandır! Təsədüfi deyildir ki, Heydər Əliyev "bütün dövrlərin böyük siyasi xadimi" kimi dəyərləndirilmişdir və bu əbədi olaraq davam edəcək.